

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-333/14

**Scotch Whisky Association și alții
împotriva
Lord Advocate
și
Advocate General for Scotland**

[cerere de decizie preliminară formulată de Court of Session (Scotland)]

„Trimitere preliminară — Organizarea comună a piețelor produselor agricole — Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 — Libera circulație a mărfurilor — Articolul 34 TFUE — Restricții cantitative — Măsuri cu efect echivalent — Preț minim al băuturilor alcoolice calculat pe baza cantității de alcool din produs — Justificare — Articolul 36 TFUE — Protecția sănătății și a vieții persoanelor — Apreciere de către instanța națională”

Sumar – Hotărârea Curții (Camera a doua) din 23 decembrie 2015

1. *Agricultură — Organizarea comună a piețelor — Vin — Reglementare națională care impune un preț minim pe unitate de alcool pentru vânzarea cu amănuntul a vinurilor — Admisibilitate — Justificare — Protecția sănătății și a vieții persoanelor — Condiție — Respectarea principiului proporționalității*

(Regulamentul nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, art. 167)

2. *Libera circulație a mărfurilor — Restricții cantitative — Măsuri cu efect echivalent — Reglementare națională care impune un preț minim pe unitate de alcool pentru vânzarea cu amănuntul a băuturilor alcoolice — Inadmisibilitate — Justificare — Protecția sănătății și a vieții persoanelor — Obligația de a fi recurs la măsurile cel mai puțin restrictive — Verificare de către instanța națională*

(art. 34 TFUE și 36 TFUE)

3. *Libera circulație a mărfurilor — Derogări — Protecția sănătății și a vieții persoanelor — Reglementare națională care impune un preț minim pe unitate de alcool pentru vânzarea cu amănuntul a băuturilor alcoolice — Justificare — Condiție — Respectarea principiului proporționalității — Criterii de apreciere — Data care trebuie luată în considerare*

(art. 36 TFUE)

1. Regulamentul nr. 1308/2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor nr. 922/72, nr. 234/79, nr. 1037/2001 și nr. 1234/2007 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei măsuri naționale care impune un preț minim pe unitate de alcool pentru vânzarea cu amănuntul a vinurilor, cu condiția ca această măsură să fie în mod efectiv de natură să asigure obiectivul privind protecția sănătății și a vieții persoanelor și ca, ținând seama de obiectivele

politicii agricole comune, precum și de buna funcționare a organizării comune a piețelor agricole, să nu depășească ceea ce este necesar pentru a atinge obiectivul menționat privind protecția sănătății și a vieții persoanelor.

Astfel, Regulamentul nr. 1308/2013 nu include nici dispoziții care să autorizeze fixarea prețurilor de vânzare cu amănuntul la vinuri, nici la nivel național, nici la nivelul Uniunii, nici dispoziții care să interzică statelor membre adoptarea unor măsuri naționale de fixare a unor asemenea prețuri. În consecință, statele membre rămân în principiu competente să adopte anumite măsuri care nu sunt prevăzute în regulamentul menționat cu condiția ca aceste măsuri să nu fie de natură să deroge de la regulamentul menționat sau să îi aducă atingere ori să îi împiedice buna funcționare. În această privință, în ceea ce privește impunerea unui preț minim pe unitate de alcool, aceasta este susceptibilă să aducă atingere Regulamentului nr. 1308/2013 în condițiile în care încalcă principiul liberei stabiliri a prețurilor de vânzare a produselor agricole pe baza liberei concurențe pe care este întemeiat acest regulament. Totuși, din moment ce instituirea unei organizări comune a piețelor agricole nu împiedică statele membre să aplice norme naționale care urmăresc un obiectiv de interes general, altul decât cele vizate de această organizare, un stat membru poate invoca obiectivul privind protecția sănătății și a vieții persoanelor pentru a justifica o măsură care aduce atingere sistemului liberei stabiliri a prețurilor în condiții de concurență efectivă, pe care se întemeiază Regulamentul nr. 1308/2013.

O măsură restrictivă trebuie totuși să îndeplinească cerințele principiului proporționalității, și anume să fie de natură să asigure realizarea obiectivului urmărit și să nu depășească ceea ce este necesar pentru a atinge acest obiectiv. Proporționalitatea trebuie să se examineze ținând seama, în mod special, de obiectivele politicii agricole comune, precum și de buna funcționare a organizării comune a piețelor agricole, ceea ce impune o evaluare comparativă a acestor obiective în raport cu cel al protecției sănătății publice urmărit de reglementarea națională.

(a se vedea punctele 17, 19, 24 și 26-29 și dispozitiv 1)

2. Articolele 34 TFUE și 36 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun ca un stat membru, pentru a urmări obiectivul privind protecția sănătății și a vieții persoanelor prin intermediul creșterii prețului la consumul de alcool, să opteze pentru o reglementare care impune un preț minim pe unitate de alcool pentru vânzarea cu amănuntul a băuturilor alcoolice și să înlăture o măsură precum creșterea accizelor, care poate fi mai puțin restrictivă în privința schimburilor comerciale și a concurenței în cadrul Uniunii Europene. Simpla împrejurare că această din urmă măsură este susceptibilă să ofere beneficii suplimentare și să servească într-o mai mare proporție obiectivului luptei împotriva abuzului de alcool nu poate justifica înlăturarea acesteia.

Astfel, pentru simplul motiv că împiedică posibilitatea ca prețul de cost mai mic al produselor importate să se repercuteze asupra prețului de vânzare către consumatori, reglementarea respectivă este susceptibilă să constituie un obstacol în calea accesului pe piața națională al băuturilor alcoolice comercializate în mod legal în celelalte state membre și constituie, așadar, o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative în sensul articolului 34 TFUE. Ca atare, această măsură poate fi justificată în special de motive privind protecția sănătății și a vieții persoanelor, în sensul articolului 36 TFUE, numai în cazul în care această măsură este de natură să asigure realizarea obiectivului urmărit și nu depășește ceea ce este necesar pentru ca acesta să fie atins. În această privință, în ceea ce privește capacitatea reglementării în cauză de a atinge obiectivul său privind protecția sănătății și a vieții persoanelor, se poate considera în mod rezonabil că o măsură care fixează un preț minim de vânzare al băuturilor alcoolice, care vizează în mod cu totul deosebit creșterea prețului băuturilor alcoolice ieftine, este aptă să reducă consumul de alcool, în general, și consumul periculos sau nociv, în special, dat fiind că băutorii cu un astfel de consum cumpără în mare măsură băuturi alcoolice ieftine.

În ceea ce privește chestiunea dacă reglementarea națională menționată nu depășește ceea ce este necesar pentru protecția eficientă a sănătății și a vieții persoanelor, o măsură fiscală de creștere a impozitării băuturilor alcoolice este susceptibilă să fie mai puțin restrictivă în privința comercializării acestor produse în cadrul Uniunii decât o măsură prin care se impune un preț minim pe unitate de alcool. Astfel, această din urmă măsură limitează substanțial libertatea operatorilor economici de a-și stabili prețurile de vânzare cu amănuntul și, în consecință, constituie un obstacol serios în calea accesului pe piața națională al băuturilor alcoolice comercializate în mod legal în celelalte state membre, precum și în calea liberei concurențe pe această piață. În această privință, împrejurarea că o măsură de impozitare sporită a băuturilor alcoolice determină o creștere generalizată a prețurilor acestor băuturi, afectând atât băutorii cu un consum moderat de alcool, cât și pe cei cu un consum periculos sau nociv, nu pare, având în vedere dublul obiectiv urmărit de reglementarea națională în discuție, să conducă la concluzia că respectiva impozitare sporită prezintă o mai mică eficiență decât măsura reținută. Dimpotrivă, faptul că o măsură de impozitare sporită poate genera avantaje suplimentare în raport cu impunerea unui preț minim pe unitate de alcool contribuind la realizarea obiectivului general privind lupta împotriva abuzului de alcool nu numai că nu ar putea constitui un motiv pentru respingerea unei astfel de măsuri, ci ar constitui în fond un element care ar justifica reținerea acestei măsuri mai degrabă decât a celei de a impune un preț minim pe unitate de alcool.

(a se vedea punctele 32, 33, 36, 46-48 și 50 și dispozitiv 2)

3. Articolul 36 TFUE trebuie interpretat în sensul că o instanță națională, atunci când examinează o reglementare națională în raport cu justificarea referitoare la protecția sănătății și a vieții persoanelor, în sensul acestui articol, are obligația să examineze în mod obiectiv dacă elementele de probă furnizate de statul membru în cauză permit în mod rezonabil să se aprecieze că mijloacele alese sunt apte să realizeze obiectivele urmărite, precum și posibilitatea atingerii acestora prin măsuri mai puțin restrictive în privința liberei circulații a mărfurilor și a organizării comune a piețelor agricole.

În ceea ce privește o reglementare națională care impune un preț minim pe unitate de alcool pentru vânzarea cu amănuntul a băuturilor alcoolice, instanța națională poate să țină seama de existența eventuală a unor incertitudini științifice cu privire la efectele concrete și reale asupra consumului de alcool ale unei asemenea măsuri pentru atingerea obiectivului urmărit. În această privință, împrejurarea că reglementarea națională prevede că fixarea unui preț minim pe unitate de alcool va expira într-un anumit termen, cu excepția cazului în care legiuitorul național decide să o mențină, constituie de asemenea un element pe care instanța națională îl poate lua în considerare. De asemenea, această instanță trebuie să evalueze natura și amploarea restricției în privința liberei circulații a mărfurilor care rezultă dintr-o măsură precum prețul minim pe unitate de alcool, atunci când o compară cu alte măsuri posibile care afectează într-o mai mică proporție comerțul în cadrul Uniunii, precum și incidența unei astfel de măsuri asupra bunei funcționări a organizării comune a piețelor agricole, această evaluare fiind inerentă examinării proporționalității.

Pe de altă parte, în ceea ce privește data la care trebuie apreciată legalitatea măsurii în cauză, articolul 36 TFUE trebuie interpretat în sensul că controlul proporționalității unei măsuri care impune un preț minim pe unitate de alcool pentru vânzarea cu amănuntul a băuturilor alcoolice nu este limitat exclusiv la informațiile, la dovezile sau la alte materiale de care dispunea legiuitorul național atunci când a adoptat o astfel de măsură. În această privință, în împrejurări în care instanța națională este chemată să examineze conformitatea unei reglementări naționale cu dreptul Uniunii în pofida faptului că aceasta nu a intrat în vigoare în ordinea juridică națională, controlul conformității măsurii respective cu dreptul Uniunii trebuie efectuat pe baza informațiilor, a dovezilor sau a altor materiale aflate la dispoziția instanței naționale la data la care statuează, în condițiile prevăzute de dreptul său național.

(a se vedea punctele 57-59, 63 și 65 și dispozitiv 3 și 4)